

כך פתר בית המשפט סכסוך משפחתי באמצעות תרגיל מתורת המשחקים

הכתבה הזו היתה הנצפית ביותר השבוע בגלובס ועל כן אנחנו מפרסמים אותה מחדש כשירות לקוראינו • שני אחים נקלעו לעימות על ניהול נכסי החברה שבבעלותם • הפתרון נמצא על בסיס רעיון של זוכה פרס נובל לכלכלה: מי שיציע את ההצעה הגבוהה יותר ירכוש את חלקו של אחיו תמורת הסכום שהציע המפסיד

אבישי גרינצייג 20.11.2022 **גלובס**

במשרדי הטאבו בירושלים התקיימה בשבוע שעבר פגישה יוצאת דופן. האחים איציק ומיכה לוי, הבעלים של חברת מלונות שלום בע"מ, מלווים בעורכי דין ובני משפחה, נפגשו לצורך השלמתה של עסקה, במסגרתה איציק רכש ממיכה מחצית ממניותיה של חברת המלונות, ובכך הפך לבעל המניות היחיד בחברה.

איציק רכש את החברה לאחר שזכה בהתמחרות פנימית בין שני האחים. הסכום המדויק של העסקה לא פורסם, אך לפי הערכות בשוק, שווי נכסי החברה שבבעלותה - בית מלון בירושלים, בית דיור מוגן ונכסים נוספים - נע בין 150 מיליון שקל ל-300 מיליון שקל. לדברי גורמים המעורים בפרטי העסקה, איציק שילם סכום הנמוך באופן ניכר מהצעתו בהתמחרות, וזכה למעשה ברווח מיידי של 35 מיליון שקל.

8 שנים של סכסוך

ההתמחרות בין האחים החלה בשנת 2014, כששני הצדדים החזיקו בחברה באופן שווה. בתביעה שהוגשה על-ידי איציק, נטען כי מיכה ניצל לרעה את כוחו, נטל כספים שלא כדין מהחברה וקיפח את אחיו.

שופט בית המשפט המחוזי בירושלים, משה דרורי, כתב כי מיכה לוי ביצע "מעשים אשר לא ייעשו", כגון קבלת חלק משכרו באמצעות העברת כספים על שם אמו והעברת סכומים לכיסו הפרטי. לדברי השופט דרורי, מעשים אלה לא תאמו את דיני החברות ודיני הנאמנות ולא הוצגו בספרי החברה ובדוחות הכספיים.

עוד קבע השופט דרורי כי חלק מהתשלומים למיכה נעשו "בדרכים לא דרכים" ובאמצעות שימוש בכרטיסים פיקטיביים, כמו תשלומים לגרושתו וכן לבתו שבלונדון אף שכלל לא עבדה. בנוסף, מיכה ביצע נסיעות פרטיות לחו"ל על חשבון החברות, כביכול לצורכי השקעה, מידר את אחיו, פיטר אותו והורה לקב"ט המלון לעקוב אחריו.

הפתרון היצירתי לסוגיה

בעקבות החלטת המחוזי, מיכה ערער לבית המשפט העליון נגד הפסיקה. שופטי העליון קבעו כי על הצדדים להיפרד, כך שאחד האחים ירכוש את חלקו של האחר בחברה.

בנסיבות של משבר חמור בין בעלי מניות בחברות פרטיות, בתי המשפט מורים על "הפרדת כוחות" שנעשית בדרך-כלל באחת משתי דרכים: האחת - באמצעות כפייה על אחד מבעלי המניות לרכוש את מניותיו של האחר תמורת סכום שנקבע על ידי גורם חיצוני. הדרך השנייה היא באמצעות התמחרות, שבה כל אחד מבעלי המניות מציע הצעה במעטפה

סגורה לקניית מניותיו של האחר, ומי שהציע את ההצעה הגבוהה יותר רוכש תמורת הסכום את המניות. שיטה זו מכונה "מכרז מחיר ראשון" והיא הדרך המקובלת לביצוע התמחרות.

בסכסוך בין האחים לוי, מיכה, שיוצג על-ידי משרד ארדינסט ושות', טען כי יש לכפות על איציק למכור את מניותיו לפי הערכת שווי חיצונית. איציק, שיוצג על-ידי משרד ד"ר א. קלגסבלד ושות', הציע לקיים התמחרות במעטפות סגורות, אך בשיטה מעניינת: מי שיציע את ההצעה הגבוהה יותר ירכוש את חלקו של אחיו תמורת הסכום שהציע המפסיד.

בית המשפט העליון ציין כי הצעתו של איציק מבוססת על רעיון של זוכה פרס נובל לכלכלה, פרופ' ויליאם ויקרי, המכונה "מכרז מחיר שני". לפי הספרות המקצועית בתחום תורת המשחקים, היתרון של שיטה זו הוא בכך שהיא מבטיחה שכל אחד מהמציעים במכרז יציע את השווי האמיתי שהוא מייחס לנכס - זאת בשונה ממכרז רגיל, בו כל אחד מהמציעים יציע בהכרח שווי נמוך יותר מהשווי שהוא מייחס לנכס. כך, שיטה זו ממקסמת את ההצעות ומבטיחה שמי שמייחס לנכס את השווי הגבוה ביותר יזכה במכרז.

בפסק דין תקדימי, שופטי העליון יצחק עמית, נעם סולברג ואלכס שטיין אישרו את פסק הדין של השופטת המחוזית תמר בזק-רפפורט, והעדיפו את הצעתו של איציק. "אחד מיתרונותיו של מכרז מסוג זה הוא יעילותו המובטחת. הוא מעניק לכל צד הזדמנות שווה לרכוש את מניותיו של אחיו", כתב השופט עמית.

לאחר שהתקבל פסק הדין, נערכה התמחרות בה איציק הציע תמורת החברה סכום אשר גבוה בעשרות מיליוני שקל מהסכום שהציע מיכה. בשל השיטה שנקבעה בפסק הדין, איציק רכש את החברה תמורת הסכום הנמוך שהציע מיכה.

רו"ח אורי כהן מחברת קוגנום שימש כמערך השווי ומנהל ההתמחרות מטעם בית המשפט.

עורכי הדין דורי קלגסבלד וזמיר בן בשט, המייצגים את איציק לוי, מסרו בתגובה: "פסק הדין ממחיש את החשיבות של בחירה נכונה של שיטת ההתמחרות. לאור התוצאה של ההליך, אין ספק כי הצד של איציק, שהציע לקיים את ההתמחרות בשיטת 'מכרז מחיר שני', ביצע מהלך מחושב ומתוכנן היטב שהותיר לו רווח ניכר, על בסיס היכרות עם סוגים שונים של מכרזים והערכה נכונה של כוונותיו של מיכה."

את מיכה לוי ייצגו עורכי הדין גיורא ארדינסט, תומר ויסמן, ניר פרידמן, דר רג'ואן ודפנה תדמור ממשרד ארדינסט, בן נתן, טולידאנו ושות' עם המבורגר עברון.